

2013. évi törvény

a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvénynek a szabálysértési ügyekben alkalmazható közvetítői eljárással, a tolmácsolással, valamint a méltányossági kérelmekkel összefüggő rendelkezései és a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény módosításáról

1. a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény módosítása

1. §

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs.tv.) 2. §-a a következő új (6) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a (6)-(8) bekezdés számozása (7)-(9) bekezdésre módosul:

„(6) Szabálysértés miatt nem vonható felelősségre, akinek szabálysértési ügyét a szabálysértési hatóság vagy a bíróság közvetítői eljárásra utalta és a közvetítői eljárás eredményes volt.”

2. §

A Szabs. tv. 46. § (1) bekezdése a következő új *d)* ponttal egészül ki:

(A szabálysértési ügyben a szabálysértési hatóság és bíróság tagjaként nem járhat el:)

„*d)* aki az ügyben közvetítőként jár vagy járt el.”

3. §

A Szabs. tv. 67. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A tolmácsra e törvénynek a szakértőre vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő személy vehető igénybe tolmácsként; ha ez nem lehetséges, a kellő nyelvismerettel rendelkező más személy (eseti tolmács) is kirendelhető. Tolmácson – a (6) és (13) bekezdés kivételével – a szakfordítót is érteni kell.”

4. §

A Szabs. tv. 67. §-a a következő (5)-(14) bekezdésekkel egészül ki:

„(5) Ha a bírósági eljárásban kirendelt tolmács fordítása sérti az eljárás alá vont személy jogát vagy jogos érdekét, a bíróság a tárgyaláson hivatalból vagy az eljárás alá vont személynek a tárgyaláson előterjesztett kérelmére végzéssel másik tolmácsot rendelhet ki. A másik tolmács kirendeléséről szóló végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

(6) Ha a bírósági eljárásban kirendelt szakfordító fordítása sérti az eljárás alá vont személy jogát vagy jogos érdekét, a bíróság hivatalból vagy az eljárás alá vont személynek a lefordított irat kézhezvételét követő nyolc napon belül, a 125-126. §-ban foglalt bírósági eljárásban pedig a tárgyaláson előterjesztett kérelmére végzéssel másik szakfordítót rendelhet ki. A másik szakfordító kirendeléséről szóló végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

(7) A bíróság az eljárás alá vont személy védekezésre való felkészüléséhez szükséges ésszerű időn belül gondoskodik az ügy szempontjából lényeges iratoknak az eljárás alá vont személy által használt nyelvre történő lefordíttatásáról.

(8) A (7) bekezdés vonatkozásában lényeges irat:

- a) az eljárás alá vont személy őrizetbe vételével kapcsolatban keletkezett valamennyi irat,
- b) a feljelentés,
- c) az érdemi döntésről hozott végzés,
- d) az eljárás alá vont személy terhére bejelentett fellebbezés,
- e) az ügyész által benyújtott perújítási kérelem, továbbá
- f) mindaz, amelyet a tisztességes eljáráshoz és a védekezéshez való jog szempontjából a bíróság hivatalból vagy az eljárás alá vont személy, továbbá a képviselője indokolt kérelme alapján az ügyben lényegesnek tekint.

(9) A bíróság a lényeges irat lefordítására irányuló kérelem tárgyában végzéssel dönt. A lefordítást elrendelő végzéssel szemben nincs helye fellebbezésnek.

(10) A bíróság végzéssel elrendelheti a lényeges iratok szóban történő lefordítását vagy szóbeli összefoglalását, ha az eljárás alá vont személy jogát vagy jogos érdekét nem sérti.

(11) Az eljárás alá vont személy az iratok lefordításához való jogáról az eljárás során bármikor írásban vagy a tárgyaláson szóban, önkéntes, kifejezett nyilatkozatával lemondhat. Az eljárás alá vont személyt a lemondás következményeiről az első tárgyaláson előzetesen tájékoztatni kell. A tájékoztatás elmulasztása esetén a lemondó nyilatkozatot nem lehet érvényesnek tekinteni.

(12) Ha az eljárás alá vont személy őrizetét rendelték el, a tolmács kirendeléséről és a lényeges iratok lefordításáról a rendőrség határoz. A másik tolmács vagy szakfordító kirendelésére irányuló kérelmet az eljárás alá vont személy vagy képviselője a tolmácsolást vagy a fordítás kézhezvételét követően azonnal terjesztheti elő.

(13) A bírósági eljárásban a tolmácsolás videokonferencia, telefon vagy internet alkalmazásával biztosítható, ha a tolmács fizikai jelenléte nem indokolt.

(14) A tolmácsot az (5)-(13) bekezdésben meghatározott tevékenysége során a tudomására jutott információk tekintetében titoktartási kötelezettség terheli.”

5. §

(1) A Szabs.tv. 82. § (1) bekezdése a következő c) ponttal egészül ki:

(A szabálysértési eljárást - határozatban - fel kell függeszteni, ha)

„c) a szabálysértési hatóság vagy a bíróság az ügyet közvetítői eljárásra utalja.”

(2) A Szabs.tv. 82. §-a a következő (3a) és (3b) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) A szabálysértési hatóság vagy a bíróság az (1) bekezdés c) pontja alapján elrendelt felfüggesztés időtartamát legfeljebb 15 nappal meghosszabbítja, ha annak szükségességéről közvetítő a 82/H. § (6) bekezdése szerint értesítette.”

(3b) Ha az eljárásnak az (1) bekezdés c) pontja alapján elrendelt felfüggesztése során a közvetítő a közvetítői eljárás eredménytelen lezárásáról tájékoztatja a szabálysértési hatóságot vagy a bíróságot, az eljárást folytatni kell.”

6. §

A Szabs. tv. a következő 67/A. alcímmel egészül ki:

„67/A. A közvetítői eljárás általános szabályai

82/A. § (1) A közvetítői eljárás célja, hogy a szabálysértés következményeinek jóvátételét és az eljárás alá vont személy jövőbeni jogkövető magatartását elősegítse. A közvetítői eljárásban arra kell törekedni, hogy az eljárás alá vont személy és a sértett között a közvetítői eljárás céljának elérését elősegítő megállapodás jöjjön létre.

(2) Az ügy közvetítői eljárásra utalásának a szabálysértési eljárás alatt egy alkalommal van helye. Nem akadályozza az ügy közvetítői eljárásra utalásának, ha az eljárás alá vont személy a szabálysértéssel okozott kárt részben vagy egészben már önként megtérítette.

(3) Ha a feljelentés elutasításának, más okból történő felfüggesztésnek vagy megszüntetésnek nincs helye, a szabálysértési hatóság haladéktalanul, de legfeljebb a feljelentés kézhezvételét követő 3 napon belül, 8 napos határidő tűzése mellett nyilatkozattételre hívja fel az eljárás alá vont személyt és a sértettet. Ebben tájékoztatja a közvetítői eljárás lehetőségéről, annak szabályairól és feltételeiről, a lehetséges költségekről.

(4) A szabálysértési hatóság vagy a bíróság az eljárás alá vont személy vagy a sértett indítványára a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés, valamint a fiatalkorú által elkövetett szabálysértés miatt indult eljárást legfeljebb 30 napi időtartamra felfüggeszti és az ügyet közvetítői eljárásra utalja, ha

a) az eljárás alá vont személy a szabálysértés elkövetéséért való felelősségét elismerte, valamint vállalja és képes a szabálysértéssel okozott sérelmet a sértett által elfogadott módon és mértékben jóvátenni,

b) az eljárás alá vont személy és a sértett is hozzájárult a közvetítői eljárás lefolytatásához, és

c) a szabálysértés jellegére, az elkövetés módjára és az eljárás alá vont személyre tekintettel a szabálysértési eljárás lefolytatása mellőzhető.

(4) Nem alkalmazható a közvetítői eljárás

a) az eljárás alá vont olyan személy ügyében, aki ellen a szabálysértés elkövetését megelőző két éven belül szabálysértési eljárás indult és annak során közvetítői eljárásban vett részt,

b) ha az eljárás alá vont személy vagy a sértett szabadságkorlátozó intézkedés hatálya alatt áll, vagy ha végrehajtandó szabadságvesztés, kényszergyógykezelés büntetés vagy javítóintézeti nevelés intézkedés végrehajtása alatt áll.

82/B. § (1) Ha a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértéssel halmazatban az eljárás alá vont személy más szabálysértést is elkövetett, a közvetítői eljárás akkor alkalmazható, ha az elkövetésben a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés a meghatározó.

(2) Ha a szabálysértési elzárással nem büntethető szabálysértés elkövetésében az eljárás alá vont fiatakorú mellett nagykorú személy is részt vett, valamennyi eljárás alá vont személy ügyében alkalmazható a közvetítői eljárás, feltéve, hogy a közvetítői eljárásra vonatkozó kizáró feltétel nem áll fenn egyik eljárás alá vont személlyel szemben sem.

82/C. § (1) A közvetítői eljárás tárgyában hozott határozatot a sértettel, a feljelentővel és a magánindítvány előterjesztőjével közölni kell. Az ügy közvetítői eljárásra utalásáról és -eredményes közvetítői eljárást követően - a szabálysértési eljárás megszüntetéséről a szabálysértési hatóság vagy a bíróság értesíti a 82/D. § (1) bekezdés szerinti pártfogó felügyelői szolgálatot is.

(2) Az eljárást felfüggesztő és a közvetítői eljárást elrendelő határozat ellen nincs helye jogorvoslatnak.”

7. §

A Szabs. tv. a következő 67/B. alcímmel egészül ki:

„67/B. A közvetítő

82/D. § (1) A közvetítői eljárást a szabálysértési hatóság vagy a bíróság székhelye szerint illetékes pártfogó felügyelői szolgálat közvetítői tevékenységet végző pártfogó felügyelője (a továbbiakban: közvetítő) folytatja le.

(2) A közvetítő feladata, hogy a közvetítői eljárás során pártatlanul, lelkiismeretesen, a szakmai követelmények szerint közreműködjön a megállapodás létrehozásában. A közvetítőnek tiszteletben kell tartania az eljárásban résztvevők méltóságát, és biztosítania kell, hogy a résztvevők egymással szemben is tisztelettel járjanak el.

(3) A szabálysértési hatóság vagy a bíróság a közvetítői eljárásra utalásról szóló döntésének kézbesítésével egyidejűleg a közvetítő rendelkezésére bocsátja az e törvényben meghatározott feladatai ellátásához szükséges iratokat.

(4) A közvetítőt - ha törvény másként nem rendelkezik - titoktartási kötelezettség terheli minden olyan tényre, adatra és körülményre vonatkozóan, amelyről közvetítői tevékenységével összefüggésben szerzett tudomást. A közvetítő titoktartási kötelezettsége a közvetítői tevékenység megszűnése után is fennáll.

(5) Közvetítőként nem járhat el

a) a szabálysértési hatóság és a bíróság tagja,

b) a 46. § (1) bekezdésben meghatározott személy,

c) az a pártfogó felügyelő, aki pártfogó felügyelőként az eljárás alá vont személy vagy a sértett büntetőügyében három éven belül eljár.”

8. §

1. A Szabs. tv. a következő 67/C. alcímmel és 82/E-82/H. §-okkal egészül ki:

„67/C. A közvetítői eljárás lefolytatása

82/E. § (1) A közvetítői eljárás

a) a szabálysértési hatóságnak az ügy közvetítői eljárásra utalásáról hozott határozatával vagy
b) a bíróságnak a szabálysértési eljárást - a közvetítői eljárás lefolytatása érdekében hozott - felfüggesztő végzésével
indul meg.

(2) Az eljárásban a sértett és az eljárás alá vont személy egyenrangú felek, az eljárás során bármikor visszavonhatják a részvételre vonatkozó hozzájárulásukat, és minden egyezsége önként kell jutniuk.

(3) A sértett és az eljárás alá vont személy jogosult arra, hogy jogi képviselőt hatalmazzon meg, aki az eljárásban részt vehet és az általa képviselt érdekében felszólalhat. A szabálysértési ügyben adott meghatalmazás - ha a meghatalmazásból más nem tűnik ki - hatálya kiterjed a közvetítői eljárásra is.

(4) Ha a sértett korlátozottan cselekvőképes, a közvetítői eljárásban a törvényes képviselő részvétele kötelező. Ha a sértett cselekvőképtelen, a közvetítői eljárásban nem vehet részt, helyette törvényes képviselője jár el, érdekellentét esetén a Polgári Törvénykönyv rendelkezései az irányadók.

(5) A közvetítői eljárás nyelve a magyar. Az anyanyelv használatára és a tolmács igénybevételére e törvénynek a szabálysértési eljárásra vonatkozó rendelkezései az irányadók.

(6) Ha a közvetítői eljárás során a közvetítő a szabálysértési hatóság vagy a bíróság hatáskörébe tartozó intézkedés vagy eljárási cselekmény elvégzésének szükségességét észleli, erről a szabálysértési hatóságot vagy a bíróságot haladéktalanul tájékoztatja.

82/F. § (1) A közvetítői eljárást úgy kell megszervezni, hogy azt a szabálysértési eljárás felfüggesztésének időtartamán belül be lehessen fejezni és a megállapodásról szóló okirat, valamint a jelentés a szabálysértési eljárás felfüggesztése határidejének letelte előtt megérkezzen a szabálysértési hatósághoz vagy a bírósághoz.

(2) Ha a sértett vagy az eljárás alá vont személy a szabályszerűen kézbesített idézés ellenére nem jelenik meg, és akadályoztatását előzetesen, alapos okkal nem igazolta, úgy kell tekinteni, mint aki a hozzájárulását visszavonta.

(3) A közvetítői eljárásban az idézésre, a kézbesítésre és a mulasztás igazolására e törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a megjelenési kötelezettség elmulasztásával kapcsolatos költségek viselésére a sértett nem kötelezhető.

(4) Az igazolási kérelemről az elmulasztott határnaptól számított 3 munkanapon belül a közvetítő határoz. Az igazolási kérelmet elbíráló határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

82/G. § (1) A közvetítői eljárás során egy közvetítői megbeszélés hívható össze. Kivételesen indokolt esetben, a 82/F. § (1) bekezdésében meghatározott határidő betartása mellett ismételt közvetítői megbeszélés is összehívható.

(2) A közvetítői megbeszélésről a közvetítő feljegyzést készít.

82/H. § (1) A közvetítői eljárásban a megállapodás akkor jön létre, ha a sértett és az eljárás alá vont személy között a szabálysértéssel okozott kár megtérítésében vagy a szabálysértés káros következményeinek egyéb módon való jóvátételében azonos álláspont alakul ki.

(2) A megállapodásnak tartalmaznia kell, hogy

- a) az eljárás alá vont személy az e törvényben meghatározott határidőig a szabálysértéssel okozott kárt megfizeti vagy más módon jóvátételt nyújt,
- b) az eljárás költségeit ki viseli.

(3) A megállapodásban vállalt kötelezettségeknek meg kell felelniük a jogszabályoknak, ésszerűnek kell lenniük és nem ütközhetnek a jó erkölcsbe.

(4) A közvetítő az e törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő megállapodást jóváhagyja.

(5) A megállapodást a közvetítő akkor hagyja jóvá, ha az eljárás alá vont személy az okozott kár megfizetését vagy más módon történő jóvátételt olyan határidővel vállalja, amely a közvetítői eljárás 82/F. § (1) bekezdésében meghatározott lezárását nem késlelteti.

(6) Kivételesen, ha azt az eljárás alá vont személy vagyoni és jövedelmi helyzet indokolja, a közvetítő az (5) bekezdésben meghatározottnál hosszabb időtartamú teljesítési kötelezettségvállalást tartalmazó megállapodást is jóváhagyhat, amennyiben az a közvetítői eljárásnak 82/F. § (1) bekezdésében meghatározott lezárását legfeljebb 15 nappal hosszabbítja meg (a továbbiakban: halasztott teljesítés). A közvetítő a szabálysértési eljárás felfüggesztése meghosszabbításának szükségességéről a szabálysértési hatóságot vagy a bíróságot értesíti.

(7) A közvetítői eljárásban keletkezett iratok - a közvetítés eredményeként létrejött megállapodást tartalmazó okirat és a közvetítő jelentése kivételével -, valamint az eljárás alá vont személynek és a sértettnek a közvetítői eljárás során tett, az eljárás alapjául szolgáló cselekményre vonatkozó nyilatkozata abban a szabálysértési eljárásban, amelyben a közvetítői eljárásra sor került, bizonyítási eszközként nem használható fel. A közvetítői eljárás eredményét nem lehet az eljárás alá vont személy terhére értékelni.

(8) A közvetítői eljárásban létrejött, írásba foglalt megállapodás a közvetítői eljárás célján túlmenően joghatás kiváltására nem alkalmas.

(9) A közvetítői eljárásban létrejött megállapodás nem érinti a sértettnek azt a jogát, hogy a szabálysértési eljáráson kívül a szabálysértésből származó igényét bírósági, választott bírósági vagy egyéb eljárás keretében érvényesítse.

(10) Az e törvény szerinti közvetítői eljárás befejezését követően indult bírósági, választott bírósági vagy egyéb eljárásban a felek nem hivatkozhatnak

- a) a másik fél által, a vita lehetséges megoldásával összefüggésben az e törvény szerinti közvetítői eljárásban kifejtett álláspontra, javaslatra, és

b) a másik félnek az e törvény szerinti közvetítői eljárásban tett elismerő, joglemondó nyilatkozatára.”

9. §

A Szabs. tv. a következő 67/D. alcímmel és 82/I- 82/K. §-sal egészül ki:

„67/D. A közvetítői eljárás befejezése

82/I. § (1) A közvetítői eljárás azon a napon fejeződik be, amikor

a) a közvetítő által jóváhagyott megállapodás alapján az eljárás alá vont személy a szabálysértéssel okozott kárt a sértettnek megtérítette vagy a szabálysértés káros következményeit egyéb módon jóvátette,

b) a sértett vagy az eljárás alá vont személy részére küldött idézés kézbesítésének abból eredő eredménytelenségéről szerez tudomást a közvetítő, hogy a címzett ismeretlen helyen tartózkodik vagy a küldeményt nem kereste,

c) a sértett vagy az eljárás alá vont személy haláláról a közvetítő hivatalos tudomást szerez,

d) a sértett vagy az eljárás alá vont személy kijelenti a közvetítő előtt, hogy kéri a közvetítői eljárás befejezését,

e) a sértett vagy az eljárás alá vont személy a hozzájárulását visszavonta, vagy mulasztását e törvény értelmében a hozzájárulás visszavonásának kell tekinteni,

f) a közvetítői megbeszélést úgy zárják le, hogy annak során a sértett és az eljárás alá vont személy nem kötött megállapodást vagy azt a közvetítő nem hagyta jóvá,

g) az eljárás alá vont személy a közvetítő által jóváhagyott megállapodás szerinti kötelezettségének a vállalt határidőben nem tesz eleget.

(2) A megállapodás teljesítését a közvetítői eljárásban a közvetítő ellenőrzi.

(3) A közvetítői eljárás eredményes, ha a közvetítői eljárás a 82/I. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak szerint fejeződik be.

82/J. § (1) A közvetítői eljárás befejezését követően a közvetítő a közvetítői eljárásról jelentést készít, amelyet az eljárás befejezésére alapot adó okirattal együtt megküld a szabálysértési hatóságnak vagy a bíróságnak, s ezzel egyidejűleg a megküldés tényéről írásban tájékoztatja a sértettet, az eljárás alá vont személyt és képviselőiket.

(2) A jelentés tartalmazza

a) a közvetítői eljárást végző pártfogó felügyelői szolgálat megnevezését, az ügy számát, az eljárás alá vont személy és a sértett nevét,

b) az ügyet közvetítői eljárásra utaló szabálysértési hatóság vagy bíróság megnevezését és ügyszámát,

c) a közvetítő eljárás megindulásának és befejezésének időpontját,

d) a közvetítői eljárás eredményét,

e) ha a megállapodás a sértett magatartása miatt nem volt teljesíthető.

82/K. § (1) A közvetítői eljárás során felmerült költség nem szabálysértési költség, azt eltérő megállapodás vagy e törvény eltérő rendelkezése hiányában az eljárás alá vont személy viseli. A sértett viseli a saját érdekkörében felmerült költségeket, kivéve, ha erről a sértett és a terhelt másképp állapodik meg.

(2) Az állam viseli azt a költséget, amely annak kapcsán merült fel, hogy az eljárás alá vont személy vagy a sértett hallássérült, beszéd fogyatékos, vak, a magyar nyelvet nem ismeri, vagy az eljárás során regionális vagy kisebbségi nyelvét használta.

10. §

A Szabs. tv. 83. § (1) bekezdése a következő új j) ponttal egészül ki:

(A szabálysértési eljárást határozattal meg kell szüntetni, ha)

„j) a közvetítő a közvetítői eljárás eredményes lefolytatásáról tájékoztatta a szabálysértési hatóságot vagy a bíróságot.”

11. §

A Szabs. tv. 91. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A bírósági eljárás során a 67. § (10) és (11) bekezdésében meghatározott esetről a (2) bekezdés szerinti jegyzőkönyvet kell felvenni.”

12. §

A Szabs. tv. 102. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Ha a tényállás tisztázott és az eljárás alá vont személy vagy az eljárásban részt vevő más személy meghallgatása nem szükséges, valamint a közvetítői eljárásra utalás feltételei nem állnak fenn, a szabálysértési hatóság - a (3) bekezdésben meghatározottak szerint - büntetést szab ki, illetve önállóan vagy büntetés mellett intézkedést alkalmaz.”

13. §

A Szabs. tv. 104. §-a a következő új (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Ha a szabálysértési hatóság a meghallgatás során megállapítja, hogy a közvetítői eljárásra utalás feltételei fennállnak, az ügyet közvetítői eljárásra utalja.”

14. §

A Szabs. tv. 117. §-a a következő új (4a) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) Ha az előkészítő eljárás során, mind a sértett, mind az elkövető kiléte megállapítható és a közvetítői eljárással összefüggő, a 82/B. § (4) bekezdésben meghatározott kizáró feltétel nem áll fenn, a rendőrség a sértettet és az eljárás alá vont személyt tájékoztatja a szabálysértési eljárásban alkalmazható közvetítői eljárás szabályairól, valamint arról, hogy a közvetítői eljárásra utaláshoz szükséges jognyilatkozatok az előkészítő eljárásban is előterjeszthetők.”

15. §

A Szabs. tv. 118. § (1) bekezdés helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4a) Ha az előkészítő eljárás iratai alapján megállapítható, hogy a tényállás tisztázott és az eljárás alá vont személy vagy a tanú, sértett, szakértő meghallgatása nem szükséges, valamint a közvetítői eljárásra utalás feltételei nem állnak fenn, a bíróság határozatban büntetést szab ki, illetve önállóan vagy büntetés mellett intézkedést alkalmaz.”

16. §

A Szabs. tv. 120. §-a a következő új (1a) bekezdéssel egészül ki:

(1a) Ha a bíróság a tárgyalás során megállapítja, hogy a közvetítői eljárásra utalás feltételei fennállnak, az ügyet közvetítői eljárásra utalja.”.

17. §

A Szabs. tv. 147. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, továbbá a következő (7a) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A (7a) bekezdés kivételével a méltányossági kérelmet a szabálysértési szabályozásért felelős miniszter a köztársasági elnökhöz akkor is felterjeszti, ha annak tartalmával nem ért egyet.

(7a) A határidőn túl benyújtott méltányossági kérelem esetében az elkészttség és az igazolási kérelem kérdésében a szabálysértési szabályozásért felelős miniszter dönt.”

18. §

A Szabs. tv. 153. § (2) bekezdése a következő új *r*) ponttal egészül ki:

(A szabálysértést elkövetettek és a helyszíni bírságotak nyilvántartása tartalmazza)

„*r*) az ügyben folytatott közvetítői eljárás tényét.”

19. §

A Szabs. tv. 154. § (2) bekezdése a következő új *j*) ponttal egészül ki:

(A szabálysértési eljárás hatálya alatt állók nyilvántartása tartalmazza)

„*j*) a közvetítői eljárásra utalás időpontját, a közvetítői eljárást folytató pártfogó felügyelői szolgálat megnevezését,”

20. §

A Szabs. tv. 250. § (2) bekezdése a következő új *j*) ponttal egészül ki:

(Felhatalmazást kap a szabálysértési szabályozásért felelős miniszter, hogy)

„*j*) az igazságügyért felelős miniszter egyetértésével a szabálysértési ügyekben alkalmazható közvetítői eljárás”

(részletes szabályait rendeletben szabályozza.)

21. §

A Szabs. tv. a követő 207. alcímmel egészül ki:

„207. Jogharmonizációs záradék

253. § Ez a törvény a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló, 2010. október 20-i, 2010/64/EU európai parlament és a tanács irányelvének való megfelelést szolgálja.”

2. a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény módosítása

22. §

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 151. §-a a következő (2b) bekezdéssel egészül ki:

„(2b) A bíróság az ügyész indítványára elrendeli annak az ingatlannak a lefoglalását, amelynek zár alá vételét elrendelték, és amellyel kapcsolatban megalapozott a gyanú, hogy tulajdonjogát a Polgári Törvénykönyvről szóló törvény alapján semmis ügylet keretében szerezték meg.”

23. §

A Be. 154. § (1) bekezdése helyében a következő rendelkezés lép:

„154. § (1) A 151. § (2b) bekezdése kivételével, a lefoglalt dolgot letétbe kell helyezni; ha a dolog letétbe helyezésre nem alkalmas, vagy azt más fontos ok indokolja, a megőrzéséről egyéb módon kell gondoskodni. Ez utóbbi esetben a lefoglalt dolognak a bűncselekménnyel kapcsolatos egyedi tulajdonságait rögzítő iratot vagy fényképet kell az ügy irataihoz csatolni. Az érdekelt őrizetében hagyott vagy más szerv őrizetében adott dolog a lefoglalást elrendelő bíróság, ügyész, illetve nyomozó hatóság hozzájárulása hiányában más birtokába, kezelésébe nem adható. A bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság hozzájárulása esetén a lefoglalt dolog megőrzésére az új birtokost, kezelőt kötelezi.”

24. §

A Be. a következő 154/A. §-sal egészül ki:

„154/A. § (1) A lefoglalt ingatlant a lefoglaláskori birtokosának őrizetében kell hagyni, a lefoglalással egyidejűleg intézkedni kell, hogy az ingatlan lefoglalásának a ténye az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre kerüljön.

(2) A lefoglalt ingatlannal kapcsolatban a birtokosi jogokat a lefoglalást foganatosító nyomozó hatóság vagy ügyész látja el.”

25. §

A Be. 155. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„155. § (1) A lefoglalást a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság megszünteti, ha arra az eljárás érdekében már nincs szükség; a lefoglalást meg kell szüntetni, ha a nyomozást megszüntették, illetőleg annak határideje lejárt. A lefoglalás megszüntetése helyett más, jogszabályban meghatározott módon kell eljárni, ha a lefoglalt dolog birtoklása jogszabályba ütközik, vagy a lefoglalás elrendelésére a 151. § (2b) bekezdése alapján került sor. A bíróság által elrendelt lefoglalást a vádirat benyújtásáig az ügyész is megszüntetheti.”

26. §

A Be. a következő 155/A. §-sal egészül ki:

155/A. § (1) bekezdés a 151. § (2b) bekezdése szerint lefoglalt ingatlan esetében az ügyész az ingatlan birtokába helyezheti azt, aki a bűncselekmény elkövetésekor az ingatlan tulajdonosa volt, és ezt kétséget kizáró módon igazolni tudja, feltéve, hogy a lefoglaláskor az ingatlant

a) a terhelte,

*b) a terhelte hozzátartozója
birtokolta.*

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben az ingatlan korábbi birtokosa az ingatlanból köteles elvinni a tulajdonát képező dolgokat.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben az ügyész intézkedik, hogy a birtokba helyezés ténye az ingatlan nyilvántartásba bejegyzésre kerüljön.

(4) Az (1) bekezdés szerinti birtokba helyezésnek a magánfél indítványára van helye.

(5) Az ingatlan 151. § (2b) bekezdésében meghatározott lefoglalását meg kell szüntetni, és a lefoglaláskori birtok állapotot helyre kell állítani, ha

a) ha a nyomozást megszüntették, illetve annak határideje lejárt, kivéve, ha a lefoglalt ingatlant magának követelő személy a követelése érdekében hatvan napon belül polgári eljárást indított,

b) a polgári jogi igény megítélése esetén a magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított harminc napon belül nem kért végrehajtást,

c) a polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasítása esetén az ügyész, illetve a magánfél hatvan napon belül nem igazolta, hogy az igényét érvényesítette.

27. §

A Be. 159. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„159. § (1) A zár alá vétel a zár alá vett vagyontárgyak és vagyoni jogok feletti rendelkezési jogot, vagyontárgyak esetén kivételes esetben a birtokláshoz fűződő jogot függeszti fel. Zár alá vételt a bíróság rendel el.”

28. §

A Be. 159. §-a a következő (5a)-(5b) bekezdéssel egészül ki:

„(5a) A zár alá vétel elrendelésekor a bíróság az ügyész indítványára korlátozhatja a vagyontárgy birtoklásának és használatának jogát, amennyiben a vagyontárgy értéke a használat során jelentősen csökkenne, avagy alaposan tartani lehet attól, hogy a zár alá vett dolgot az eljárás alól kivonnák.

(5b) Az (5a) bekezdés esetében, a bíróság a vagyontárgy értékesítését rendeli el, ha a vagyontárgy:

- a) olyan dolog, amelynek értéke a tárolás során akár már rövidebb idő alatt is lényegesen csökken,
- b) kezelése, tárolása, és őrzése a dolog értékére tekintettel aránytalan és jelentős költséggel járna.

A lefoglalt vagyontárgy értékesítéséből befolyt érték a lefoglalt vagyontárgy helyébe lép.”

3. Záró rendelkezések

29. §

(1) Ez a törvény a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) Az 1., 2., 5-10., 12-16., 18-20. § 2014. január 1-jén lép hatályba.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

I. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvényhez

1. Tolmácsoláshoz

Az Európai Parlament és a Tanács 2010. október 20-i, a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló 2010/64/EU irányelve (a továbbiakban: Irányelv) alapján szükséges a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) módosítása.

Az Irányelv 1. cikk (3) bekezdése szerint amennyiben valamely tagállam joga úgy rendelkezik, hogy a kisebb súlyú cselekményekre vonatkozó szankciókat a büntetőügyekben hatáskörrel rendelkező bíróságtól eltérő hatóság szabja ki, és az ilyen szankció kiszabásával szemben bírósághoz lehet fellebbezni, az ilyen fellebbezést követően az Irányelvet csak az említett bíróság előtt lefolytatott eljárásra kell alkalmazni. Az e cikkben megjelölt bírósági eljárás a hazai szabálysértési eljárásnak felel meg, amely értendő egyrészt a bíróság előtt mind elsőfokon, mind pedig másodfokon indult szabálysértési ügyekre is, ideértve tehát az elzárással is büntethető szabálysértések miatt elsőfokon a járásbíróság és másodfokon a törvényszék előtt folyamatban lévő, a szabálysértési hatóság előtt indult, azonban kifogás benyújtása miatt a járásbíróság elé került ügyeket, továbbá a bíróság elé állítás, perújítás esetét is.

2. Mediációhoz

2007. január 1-jén lépett hatályba, a helyreállító igazságszolgáltatás irányába tett fontos lépésként a büntető ügyekben alkalmazható közvetítői tevékenységről szóló 2006. évi CXXIII. törvény, amely meghatározott körben lehetővé tette a büntetőjogi útról történő terelést, illetve a sértett számára a szélesebb körű, hatékonyabb jóvátételt. A büntető ügyekben alkalmazható közvetítői eljárás jogalkalmazási tapasztalatai indokolják, hogy szabálysértések, mint a társadalomra a bűncselekményeknél csekélyebb fokban veszélyes cselekmények esetében is lehetőség nyíljon a közvetítői eljárás igénybe vételére.

A szabálysértési eljárásban alkalmazható a közvetítői eljárás (szabálysértési mediáció) célja, hogy a szabálysértési hatóságtól vagy a bíróságtól független, harmadik személy (közvetítő) bevonásával - a sértett és az eljárás alá vont személy közötti konfliktus rendezésének megoldását tartalmazó, a szabálysértés következményeinek jóvátételét és az eljárás alá vont személy jövőbeni jogkövető magatartását elősegítő - írásbeli megállapodás jöjjön létre. A megállapodásban foglalt jóvátételi kötelezettség teljesítése az eljárás alá vont személyt mentesíti a szabálysértési törvényben meghatározott felelősségre vonás alól.

A szabálysértési mediáció a szabálysértési eljáráshoz kapcsolódik, de nem része annak. A kapcsolódást az eljárás felfüggesztése és az ügy közvetítői eljárásra utalása biztosítja.

A szabálysértési mediáció, mint bármely mediációs eljárás, az érintett felek (sértett és eljárás alá vont személy) önkéntes hozzájárulásán alapul, e hozzájárulás a közvetítői eljárás bármely szakaszában visszavonható. A szabálysértési felelősségre vonás közhatalom gyakorlását, a közvetítői eljárásra utalás pedig a közhatalom gyakorlásáról történő lemondást jelenti a

szabálysértési hatóság vagy bíróság részéről, ezért indokolt a közvetítői eljárásra utalás körében biztosítani számukra a mérlegelés jogát arra vonatkozóan, hogy az egyéb feltételek fennállta esetén a közvetítői eljárás a törvényben meghatározott célok elérését biztosíthatja-e.

A büntetőügyekben alkalmazható közvetítői eljárás és a szabálysértési mediáció, a cselekmények jogsértő jellege, az eljárások célja és „terelő” funkciója miatt számos hasonlóságot mutat, ugyanakkor az alapeljárások (büntetőeljárás és szabálysértési eljárás) közti hangsúlyos különbségek (a cselekmény elkövetője fenyegetettségének, a garanciális szabályok megjelenésének, az eljárások időtartamának eltérő mértéke) indokolja, hogy a szabálysértési mediációra utalás és maga a közvetítői eljárás a szabálysértési eljáráshoz hasonlóan egyszerűbb alkalmazási feltételek mellett, gyorsabban és költséghatékonyabb módon legyen lefolytatható.

A két eljárástípus közötti eltérések ellenére, a büntetőügyekben alkalmazható közvetítői eljárás jogalkalmazási tapasztalatokban megmutatkozó kiemelkedő eredményessége (a közvetítői eljárások 85 %-ot meghaladó arányban megállapodással zárulnak, és a létrejött megállapodásban foglalt kötelezettségek teljesítésének aránya is meghaladja a 80 %-ot) megalapozza azokat a jogalkotói elvárásokat, amelyek az új jogintézmény létrehozásához fűződnek.

A sajátos követelménynek megfelelően a szabálysértési eljárás rövid (30 napos) időtartamra függeszthető fel, e rövid határidőhöz igazodóan közvetítői megbeszélést (főszabályként) egy alkalommal lehet, lefolytatni és a jóvátétel teljesítésére is rövidebb határidő biztosított. Nincs lehetőség közvetítői eljárásra, olyan eljárás alá vont személy ügyében, aki ellen a szabálysértés elkövetését megelőző két éven belül szabálysértési eljárás indult és annak során közvetítői eljárásban vett részt, továbbá ha az eljárás alá vont személy vagy a sértett szabadságkorlátozó intézkedés hatálya alatt áll, végrehajtandó szabadságvesztést, kényszergyógykezelést vagy javítóintézeti nevelést hajtanak végre rajta.

Szabálysértési mediáció a fiatalok által elkövetett, valamint a szabálysértési elzárással sújtható szabálysértések miatt indult eljárás alkalmazható. A fiatalok elkövetők esetében az európai uniós és nemzetközi normák által is kiemelt fontosságúnak minősített cél a jövőbeni jogkövető magatartás elősegítése, amely a közvetítői eljárásnak is egyik alapcélja. Az elzárással sújtható szabálysértések esetében pedig az indokolja a közvetítői eljárás lehetőségének biztosítását, hogy ezek döntő többsége az elkövetések számát tekintve tulajdon elleni szabálysértés, ahol a sértett jóvátételi igényének gyors és hatékony biztosítása kiemelt fontosságú. Más szempontból pedig, az elzárással fenyegetettség miatt hangsúlyos szerepet kap a terelő funkciót betöltő mediációs eljárás. Az elzárással fenyegetett szabálysértési ügyekben a terelési funkciót betöltő mediáció a bíróság és a büntetés-végrehajtási szervezet eljárását „váltja ki”, amely egyrészt a költségvetési források felhasználása körében jelenthet számottevő megtakarítást, másrészt a bíróságok ügyterheit csökkenti.

A szabálysértési ügyekben alkalmazható közvetítői feladatok teljesítése a hasonló eljárásrend szerint működő büntető mediációban szerzett gyakorlati tapasztalatok, illetve a kialakított szervezeti és eljárási rendszer miatt, a pártfogó felügyelői szolgálat hatáskörébe tartozik.

II. A büntetőeljárásról szóló törvényhez

A büntetőeljárásról szóló törvény vagyoni kényszerintézkedéseinek módosítása – a zár alá vételének elrendelésekor a birtoklás jogának korlátozását, megvonását, illetve a nyomozási bíró

döntése alapján annak más személy részére történő átengedését lehetővé tevő szabályozás lehetővé tételét az elmúlt években tapasztalható ingatlan bűnözés és a e bűncselekmények sértettjeinek a védelme indokolja.

Az ingatlanok lefoglalásával, valamint az ingó dolgok esetében a birtoklás jogát korlátozó zár alá vétel elrendelhetőségének szabályozásával a büntetőeljárás komoly lépést tehet a helyreállító igazságszolgáltatás megteremtése felé.

Az áldozatok alapvető jogainak védelmével kapcsolatban az alapvető jogok biztosa is felhívta a figyelmet az uzsorabűncselekmények elleni állami védelem hatékonyságának értékeléséről készült jelentésében, amelyben külön foglalkozik azon sértettekkel, akik bűncselekmény következtében veszítették el ingatlanjaikat, és állapítja meg, hogy ezen – hajlékuktól megfosztott, alapvető jogukban megsértett – emberek gyakorlatilag semmilyen segítségre nem számíthatnak az államtól.

Az Emberi Jogok Európai Egyezménye, valamint a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya és Magyarország Alaptörvénye szerint is a tulajdonhoz fűződő jog az egyik legfontosabb alapjog. Az ingatlan lefoglalása, illetve az ingó birtoklás jogára is kiterjedő zár alá vétel éppen a tulajdonhoz fűződő jogok érvényesülését szolgálja.

A töretlen polgári bírósági ítélkezési gyakorlat az olyan szerződést, amely bűncselekmény elkövetése útján (erőszak, akaratot bénító fenyegetés stb.) jön létre valódi szerződési akarat nélküli, színlelt szerződésnek tekinti és a semmisség jogkövetkezményét fűzi hozzá. A semmis szerződések másik köre, amelyekkel bűnözők tipikusan ingatlanok tulajdonjogát szerzik meg és taszítják hajléktalanságba a sértetteket – mint arra a már korábban hivatkozott alapvető jogok biztosa jelentése is felhívja a figyelmet – az uzsorás szerződések köre. Ebben a tekintetben fontos kiemelni a Nemzeti Együttműködés Programjának 2.3 pontja mellett, a Miniszterelnök Úr által 2011-ben meghirdetett Országvédelmi Tervet, amelynek egyik legfontosabb eleme az uzsorásokkal, illetve az uzsorabűncselekménnyel szembeni fellépés.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 234. § (1) bekezdése alapján a semmis szerződés érvénytelenségére – ha a törvény kivételt nem tesz – bárki határidő nélkül hivatkozhat. A semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség. A Polgári Törvénykönyvről 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 6:88. § (1) bekezdése szerint, a semmis szerződés megkötésének időpontjától érvénytelen. A semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség.

Látható tehát, hogy a semmis szerződéssel nem keletkezik tulajdonjog. Téves tehát az a feltevés, hogy a hamis szerződést földhivatalba benyújtó, a magatehetetlen, idős lakástulajdonost veréssel, akaratbénító fenyegetéssel, más kényszerrel, kábítószer vagy alkohol felhasználásával a szerződés aláírására rákényszerítő, az üres lapot aláírató, majd arra szerződést nyomtató bűnöző, vagy uzsorás tulajdonjogot szerezne, és ezért őt védeni kellene. A Belügyminisztérium határozott álláspontja szerint éppen az ilyen módszerrel kisemmizett, tulajdonától megfosztott személy alapjogát sértették meg és ezt a helyzetet tartja fenn az állam, amikor az ilyen bűncselekményt elkövetőjét és a nem létező tulajdonának védelmét helyezi előtérbe.

Magyarország Alaptörvényének V. cikke értelmében mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához. Amennyiben a tulajdon elleni jogtalan támadás elhárításához való jogot az állam alaptörvényi szinten garantálja, akkor fontosabb érdek a sértettek,

a bűncselekmények áldozatainak a védelme, mint a bűnelkövetők – egyébként a Ptk. idézett rendelkezése alapján nem is létező – jogainak a garantálása.

Európai uniós szabályozás

Az Európai Bizottság a Stockholmi Program és az annak végrehajtására irányuló cselekvési terve alapján stratégiai prioritásként jelölte meg a bűncselekmények sértettjeinek védelmét, valamint minimumszabályok megállapítását. Az említett dokumentumok az uniós napirend kiemelt kérdéseként kezelik a sértettek kérdését, továbbá megalapozzák azt az igényt és szándékot, hogy a sértettekre vonatkozó integrált és összehangolt megközelítést alakítsanak ki a 2009. októberi IB Tanács következtetéseinek megfelelően.

Az Európai Unió azt a célt tűzte maga elé, hogy fenntartja és fejleszti a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget, amelynek sarkalatos pontja a bírósági határozatok, valamint az igazságügyi hatóságok által polgári- és büntetőügyekben hozott egyéb határozatok Unión belüli kölcsönös elismerése. A Bizottság 2010. október 27-i, uniós polgárságról szóló jelentése a polgárokat megillető jogok érvényesítése útjában álló akadályok lebontására törekszik oly módon, hogy további tartalommal tölti ki az uniós szinten biztosított személyhez fűződő jogokat. E megközelítés ölt testet a sértettek jogainak megerősítésében, valamint a gyanúsítottak és a vádlottak büntetőeljárási jogainak megszilárdításában.

Az Európai Unió a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB kerethatározat révén már szabályozta a sértettek jogait a büntetőeljárásban. Jóllehet elértek némi javulást ezen a területen, a tanácsi kerethatározat célkitűzései nem teljes mértékben valósultak meg. Az Európai Parlament szintén felszólította a Tanácsot olyan átfogó jogi keret elfogadására, amely a legszélesebb körű védelmet biztosítja a bűncselekmények sértettjei számára.

Az Unión belül a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés az ítéletek és a bírósági határozatok kölcsönös elismerésének elvére épül. A kölcsönös elismerés csak a bizalom szellemében működhet hatékonyan. Ennek révén nem csupán az igazságügyi hatóságok, hanem a büntetőeljárás összes résztvevője, és azon egyéb személyek, akiknek jogos érdekét érinti az eljárás, egyaránt megbízhatnak abban, hogy mindegyik tagállam szabályai megfelelőek, és helyesen alkalmazzák e szabályokat. Amennyiben nem azonos minimumszabályok vonatkoznak a bűncselekmények sértettjeire az egész EU-ban, úgy e bizalmat csökkenthetik a sértettekkel való bánásmóddal kapcsolatos aggodalmak, vagy az eltérő eljárási szabályok.

A bűncselekmények sértettjeinek támogatására, védelmére, és jogaira vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló 2012. évi irányelv (a továbbiakban: irányelv) értelmében közös minimumszabályok eredményeként tehát erősödnie kell a tagállamok büntető igazságszolgáltatási rendszereibe vetett bizalomnak, ami várhatóan a kölcsönös bizalom légkörében zajló, hatékonyabb igazságügyi együttműködéshez, valamint az Európai Unióban az alapjogi kultúra fejlődéséhez vezet.

Az irányelv célja annak biztosítása, hogy tartsák tiszteletben és elégítsék ki a bűncselekmények sértettjeinek rendkívül szerteágazó szükségleteit, amelyek több egyéb uniós szakpolitikát is érintenek. A sértettek jogainak védelme döntő részét képezi számos olyan uniós szakpolitikának és/vagy eszköznek, amelyek az emberkereskedelemre, a gyermekek szexuális zaklatására és szexuális kizsákmányolására, a nőkkel szembeni erőszakra, a terrorizmusra, a szervezett bűnözésre és a közúti közlekedési cselekmények miatt alkalmazott

jogkövetkezményekre vonatkoznak.

Az irányelv különösen az alábbi jogi aktusokra épül, továbbá kiegészíti azokat: Az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU irányelve az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről; a jelenleg tárgyalási szakaszban lévő, a gyermekek szexuális zaklatása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, szóló tanácsi irányelv vagy a 2008. november 28-i 2008/919/IB határozattal módosított, a terrorizmus elleni küzdelemről szóló 2002/475/IB tanácsi kerethatározat. Az irányelv a sértettek jogaira vonatkozó olyan minimumszabályokat állapít meg, amelyek javítják a sértettek uniós jog és szakpolitika általi védelmének általános keretrendszerét. Amíg az egyedi eszközök, például a terrorizmusról, az emberkereskedelemről, valamint a gyermekek szexuális zaklatásáról és kizsákmányolásáról szóló jogszabályok meghatározott bűncselekménytípusok egyes sértetti csoportjainak sajátos szükségleteivel foglalkoznak, ezen irányelv horizontális keretet határoz meg annak érdekében, hogy – a bűncselekmény típusától vagy az elkövetés helyétől, illetve körülményeitől függetlenül – a bűncselekmények valamennyi sértettjének szükségleteit kezeljék. Az irányelv rendelkezései összhangban állnak a fenti szakpolitikai területeken elfogadott megközelítéssel.

Az irányelv 11. cikk szabályozza a közvetítés és az egyéb helyreállító igazságszolgáltatási szolgáltatások keretében igénybe vehető biztosítékokhoz való jogokat. A helyreállító igazságszolgáltatási szolgáltatások többféle szolgáltatást ölelnek fel, amelyek vagy a büntetőeljáráshoz kapcsolódnak, vagy megelőzik, illetve követik azt. E cikk célja annak biztosítása, hogy ilyen szolgáltatások nyújtása esetén biztosítékok álljanak rendelkezésre annak érdekében, hogy a sértett az eljárás eredményeként ne szenvedjen további sérelmet. Ezért az ilyen szolgáltatásoknál mindenekelőtt a sértett érdekeit és igényeit kell szem előtt tartani, és orvosolni kell a sértett sérelmét, valamint el kell kerülni a további károsodást. Az irányelv ebben a tekintetben is kizárólag a minimális szabályokat állapítja meg. Az ingatlanok esetében a lefoglalás és a lefoglalás megszüntetése – sértett részére történő kiadása – éppen a helyreállító igazságszolgáltatás irányába mozdítja el a magyar büntetőeljárást.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

az 1. és a 2. §-hoz

A közvetítői eljárás eredményes befejezése a szabálysértésért való felelősségre vonást kizárja. A szabálysértési hatóság és a bíróság tagjaival kapcsolatos kizárási okok kiegészülnek a korábbi vagy folyamatban lévő közvetítőkénti eljárással.

a 3. §-hoz

A Szabs. tv. 67. § (3) bekezdésének technikai módosítását tartalmazza annak érdekében, hogy egyértelmű legyen, mely szövegrészek vonatkozásában kell a tolmácson egyúttal a szakfordítót is érteni.

a 4. §-hoz

Az Irányelv 2. cikkének legfontosabb előírását a jogorvoslati jogosultság biztosításának követelménye adja. Eszerint szükséges bevezetni azt, hogy az eljárás alá vont személy

jogorvoslattal élhessen a tolmács kirendelésére irányuló kérelme elutasítása ellen, valamint tolmács kirendelése esetén abban az esetben is, ha a tolmácsolás minősége a tisztességes eljáráshoz való jogát sérti.

Az Irányelv preambuluma (26) bekezdése értelmében, ha a tolmácsolás minőségét sérelmezi az eljárás alá vont személy, a tolmács leváltására kell lehetőséget biztosítani. Ezzel tekintettel ilyen esetben biztosítani kell, hogy másik tolmács kirendelését kérhesse az eljárás alá vont személy, majd, ha ezt a bíróság megtagadja, e végzés ellen fellebbezésnek van helye. Egyebekben az általános jogorvoslati jogosultság szabályai érvényesülnek, kivéve a gyorsított bírósági eljárás esetét. Ekkor ugyanis az általános nyolc napos fellebbezési határidő túl tág keretet szabna.

Ezen túlmenően az Irányelv 3. cikkének megfelelően sor került az abban foglalt előírások átültetésére is, amelyek szerint lehetővé kell tenni az eljárás alá vont személy számára azt, hogy a bírósági eljárásban kézhez kapja az ügy szempontjából lényeges iratok kért nyelvre történő fordítását. Ezzel kapcsolatban ugyanolyan rendszerű jogorvoslati jogosultság biztosítása szükséges, mint a tolmácsolást érintően.

Abban az esetben, ha az eljárás alá vont személyt őrizetbe vette a rendőrség, majd bíróság elé állítják, nem lenne célszerű a tolmács kirendelésének és az iratok lefordításának feladatait a bíróság feladatkörébe utalni, mivel a gyorsított bírósági eljárás célja, hogy legfeljebb az őrizet időtartama alatt a bíróság érdemi döntést hozzon az ügyben, lehetőleg egy tárgyaláson. Emiatt a fordítással kapcsolatos feladatok elvégzésével az előkészítő eljárást végző rendőrséget kell megbízni.

az 5. §-hoz

A szabálysértési eljárás kötelező felfüggesztési eseteit kiegészül a közvetítői eljárásra utalással. A közvetítői eljárásra utalás miatt történt felfüggesztés időtartamát a szabálysértési hatóság vagy a bíróság legfeljebb 15 nappal meghosszabbítja, ha a közvetítő az általa jóváhagyott megállapodásban a felfüggesztés időtartamán túli határidővel vállalta a jóvátétel teljesítését.

Eredménytelenül zárult közvetítői eljárás esetén, a közvetítőtől kapott erről szóló tájékoztatás alapján a szabálysértési hatóság vagy a bíróság folytatja a szabálysértési eljárást.

a 6. §-hoz

Közvetítői eljárást a szabálysértési elzárással is büntethető, valamint a fiatalkorú által elkövetett szabálysértések miatt indult szabálysértési eljárások során lehet alkalmazni. A tervezet rendelkezik a halmaztatban elkövetett szabálysértések, valamint a többes elkövetés esetén a közvetítői eljárásra alkalmazhatóságáról.

Meghatározza a közvetítői eljárás célját, valamint alkalmazási feltételeit, illetve az alkalmazását kizáró okokat. A sértett és az eljárás alá vont személy hozzájárulása mellett is vizsgálja a szabálysértési hatóság vagy a bíróság, hogy a szabálysértés jellegére, az elkövetés módjára és az eljárás alá vont személyre tekintettel a szabálysértési eljárás lefolytatása mellőzhető, mert a közvetítői eljárás törvényben foglalt céljainak teljesülése biztosítottak látszik.

a 7. §-hoz

A szabálysértési ügyekben alkalmazható közvetítői eljárás közvetítői feladatait a szabálysértési hatóság vagy a bíróság székhelye szerint illetékes pártfogó felügyelői szolgálat közvetítői tevékenységet végző pártfogó felügyelője látja el. A tervezet meghatározza a közvetítő feladatait és rögzíti a szabálysértési ügy adatainak megismerésére vonatkozó jogosultságát, valamint megállapítja az összeférhetetlenség szabályait.

a 8. §-hoz

A közvetítői eljárás a szabálysértési hatóságnak vagy a bíróságnak az ügy közvetítői eljárásra utalásáról hozott döntésével indul meg. E döntés csak a sértett és az eljárás alá vont személy önkéntes hozzájárulása esetén hozható. Az önkéntesség és a felek egyenrangúságának elve érvényesül a közvetítői eljárás során is: eljárásban a sértett és az eljárás alá vont személy egyenrangú felek, az eljárás során bármikor visszavonhatják a részvételre vonatkozó hozzájárulásukat, és minden egyezsége önként kell jutniuk.

A sértett és az eljárás alá vont személy jogi képviselőt hatalmazhat meg, aki azonban a szabálysértési eljárásban meghatározottól eltérő képviseleti jogosultsággal rendelkezik; az eljárásban részt vehet és az általa képviselt érdekében felszólalhat. Ha a sértett korlátozottan cselekvőképes, a közvetítői eljárásban a törvényes képviselő részvétele kötelező, ha a sértett cselekvőképtelen, a közvetítői eljárásban nem vehet részt, helyette törvényes képviselője jár el, érdekellentét esetén a Polgári Törvénykönyv rendelkezései az irányadók.

A szabálysértési mediáció eljárás sajátossága, hogy a szabálysértési eljáráshoz illeszkedően viszonylag rövid határidő áll rendelkezésre a lefolytatására, beleértve a megállapodásban vállalt jóvátételi kötelezettség teljesítését is. Ennek érdekében a közvetítői eljárást úgy kell megszervezni, hogy azt a szabálysértési eljárás felfüggesztésének időtartamán belül be lehessen fejezni és a szabálysértési eljárás felfüggesztése határidejének leteltig a szabálysértési hatóság vagy a bíróság kézhez vegye az eljárás megszüntetése vagy folytatása tárgyában meghozandó döntéshez szükséges iratokat.

A rövid határidőre tekintettel az eljárás során egy közvetítői megbeszélés tartható, ismételt közvetítői megbeszélés csak kivételes esetben hívható össze, ha az nem veszélyezteti a közvetítői eljárás befejezése törvényi határidejének betartását.

A közvetítői eljárás a felek közötti megállapodás létrehozására irányul. A megállapodás akkor jön létre, ha a sértett és az eljárás alá vont személy között a szabálysértéssel okozott kár megtérítésében vagy a szabálysértés káros következményeinek egyéb módon való jóvátételében azonos álláspont alakul ki. A megállapodásnak tartalmaznia kell, hogy a jóvátétel módját és az eljárási költség viselését. Általános követelményként a megállapodásban vállalt kötelezettségeknek meg kell felelniük a jogszabályoknak, ésszerűnek kell lenniük, és nem ütközhetnek a jó erkölcsbe. A közvetítő csak a törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő megállapodást hagyhatja jóvá.

Az eljárás alá vont személynek megállapodásban olyan határidővel kell vállalnia az okozott kár megfizetését vagy más módon történő jóvátételt, amely a közvetítői eljárás törvényben rögzített határidőben történő lezárását nem késlelteti. Kivételesen indokolt esetben a közvetítő az hosszabb időtartamú teljesítési kötelezettségvállalást tartalmazó megállapodást is jóváhagyhat, amennyiben

az a közvetítői eljárás törvényben rögzített határidőben történő lezárását legfeljebb 15 nappal hosszabbítja meg (halasztott teljesítés).

A közvetítői eljárás a felek közötti konfliktus feloldását, a szabálysértéssel okozott kár, illetve sérelem jóvátételét célozza. Biztosítani szükséges ezért, hogy a felek magatartását a közvetítői eljárásban ne befolyásolja az a fenyegetettség vagy számítás, hogy a közvetítői eljárásban tett nyilatkozataik a közvetítői eljárás esetleges eredménytelensége esetén maguk számára indokolatlan hátrányt, a másik fél számára indokoltatlan előnyt jelentsen. A tervezet szerint a közvetítői eljárásban keletkezett iratok – a közvetítés eredményeként létrejött megállapodást tartalmazó okirat és a közvetítő jelentését kivéve –, valamint az eljárás alá vont személynek és a sértettnek a közvetítői eljárás során tett, az eljárás alapjául szolgáló cselekményre vonatkozó nyilatkozata abban a szabálysértési eljárásban, amelyben a közvetítői eljárásra sor került, bizonyítási eszközként nem használható fel. Nem lehet továbbá az eljárás alá vont személy terhére értékelni magának a közvetítői eljárásnak az eredményét (eredménytelenségét).

A fenti indokokra tekintettel a közvetítői eljárásban létrejött, írásba foglalt megállapodás a közvetítői eljárás célján túlmenően joghatás kiváltására nem alkalmas, illetve a közvetítői eljárás befejezését követően indult más típusú eljárásban a felek nem hivatkozhatnak a másik fél által kifejtett állaspontra, javaslatra és nyilatkozatra. A közvetítői eljárásban létrejött megállapodás nem érinti a sértettnek azt a jogát, hogy a szabálysértési eljáráson kívül a szabálysértésből származó igényét bírósági, választottbírói vagy egyéb eljárás keretében érvényesítse.

a 9. §-hoz

A tervezet meghatározza a közvetítői eljárás befejezésének eseteit és az eredményes közvetítői eljárás feltételét. A megállapodásban foglalt jóvátételi kötelezettség teljesítését a közvetítő ellenőrzi. A halasztott (a felfüggesztési határidőn túli időpontra vállalt kötelezettség) teljesítést tartalmazó megállapodásról a közvetítő 3 napon belül tájékoztatja a szabálysértési hatóságot vagy a bíróságot a felfüggesztés meghosszabbítása érdekében.

A közvetítő a közvetítési eljárásról jelentést készít, amelyet megküld a szabálysértési hatóságnak vagy a bíróságnak és erről egyidejűleg tájékoztatja a sértettet, az eljárás alá vont személyt és képviselőiket.

A közvetítői eljárás során felmerült költség nem szabálysértési költség, azt eltérő megállapodás vagy e törvény eltérő rendelkezése hiányában az eljárás alá vont személy viseli. A sértett viseli a saját érdekkörében felmerült költségeket [meghatalmazott jogi képviselő, útiköltség], kivéve, ha erről a sértett és a terhelt másképp állapodik meg. Az állam viseli azt a költséget, amely annak kapcsán merült fel, hogy az eljárás alá vont személy vagy a sértett hallássérült, beszéd fogyatékos, vak, vagy a magyar nyelvet nem ismeri, vagy az eljárás során regionális vagy kisebbségi nyelvét használta.

a 10. §-hoz

A szabálysértési eljárás megszüntetési okai kiegészülnek az eredményes közvetítői eljárással.

a 11. §-hoz

Abban az esetben, ha az eljárás alá vont személy meghallgatása tolmács igénybevételével történt és ennek során az eljárás szempontjából lényeges iratok fordítása, vagy összefoglalása szóban megtörtént, vagy ha az eljárás alá vont személy lemondott a fordításhoz való jogáról, akkor erről jegyzőkönyvet kell felvenni.

a 12. §-hoz

A meghallgatás nélküli eljárásban történő határozathozatal feltételei között megjelenítésre került a közvetítői eljárásra lehetőségének hiánya.

a 13. §-hoz

A közvetítői eljárásra utalás lehetőségét a szabálysértési hatóság a meghallgatás során is megállapíthatja, elsősorban a sértett vagy az eljárás alá vont személy ekkor közölt hozzájáruló nyilatkozata alapján.

a 14. §-hoz

A rendőrség az előkészítő eljárás során tájékoztatja a sértettet és az eljárás alá vont személyt a közvetítői eljárás szabályairól, valamint annak lehetőségéről, hogy a közvetítői eljárással kapcsolatos jognyilatkozatok (a szabálysértés elkövetéséért való felelősség elismerése, a jóvátétel vállalása és a közvetítői eljáráshoz történő hozzájárulás) az előkészítő eljárás során a rendőrségnél is előterjeszthető.

a 15. és a 16. §-hoz

A közvetítői eljárásra utalásról dönthet a bíróság az előkészítő eljárás iratai alapján vagy a tárgyalás során, ha a feltételek fennálltát megállapítja.

a 17. §-hoz

A jelenlegi szabályozás szerint a szabálysértési szabályozásért felelős miniszter a méltányossági kérelmet köteles felterjeszteni a köztársasági elnökhöz akkor is, ha annak tartalmával nem ért egyet, ideértve az elkésett kérelmeket is. A miniszternek tehát nincs lehetősége arra, hogy a kérelmet érdemben megvizsgálja, továbbá arra sem, hogy a kérelem továbbítását kizárólag technikai okok – ideértve az elkésett kérelmek esetét – miatt megtagadja. A méltányossági kérelmek benyújtására a pénzbírság megfizetésére nyitva álló határidőig vagy más büntetés végrehajtásának megkezdéséig van lehetőség. Erre figyelemmel az elkésett kérelmek köztársasági elnökhöz történő továbbítása nem indokolt, azok és az azokkal összefüggésben előterjesztett igazolási kérelmek elbírálását miniszteri hatáskörbe szükséges utalni.

a 18. és a 19. §-hoz

A szabálysértési nyilvántartás adattartalma kiegészül a szabálysértési ügyben folytatott közvetítői eljárás tényével.

a 20. §-hoz

A szabálysértési ügyekben alkalmazható közvetítői eljárás részletes szabályainak rendeletben történő megállapítására a szabálysértési szabályozásért felelős miniszter kap felhatalmazást az igazságügyért felelős miniszter egyetértése mellett.

a 21. §-hoz

Beépíti az szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvénybe az irányelv átültetéséről rendelkező jogharmonizációs záradékot.

a 22-28. §-hoz

A hatályos szabályozás alapján a lefoglalás a bizonyítás érdekében vagy az elkobzás, illetőleg a vagyoneklobzás biztosítására a dolognak a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság általi őrzésbe vétele vagy megőrzésének más módon történő biztosítása. A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elrendeli annak a dolognak - ideértve a nyomozó hatóság által saját segédanyagainak és eszközeinek a felhasználásával létrehozott dolgokat, azokat a dolgokat, amelyeket valamely tárgyról vagy tárgyból úgy különítenek el, hogy értéke nincs és önmagában hasznavehetetlen, és azokat a dolgokat is, amelyek gazdátlanok tekintendők -, illetőleg számítástechnikai rendszernek vagy ilyen rendszer útján rögzített adatokat tartalmazó adathordozónak a lefoglalását, amely bizonyítási eszköz, a törvény értelmében elkobozható vagy amelyre vagyoneklobzás rendelhető el.

Tehát a lefoglalás (elvben) csak a dolog esetében alkalmazható, amennyiben az bizonyítási eszköz, vagy elkobzás, avagy vagyoneklobzás alá esik. A lefoglalást a bíróság, az ügyész, vagy a nyomozó hatóság rendelheti el. Ezzel szemben a zár alá vétel a zár alá vett vagyontárgyak és vagyoni jogok feletti rendelkezési jogot függeszti fel. A zár alá vételt csak a bíróság rendelheti el.

Ha az eljárás olyan bűncselekmény miatt folyik, amellyel kapcsolatban vagyoneklobzásnak van helye, illetve ha polgári jogi igényt érvényesítenek, és alaposan tartani lehet attól, hogy a kielégítést megghiúsítják, ezek biztosítására a terhelt egész vagyonának, vagyona meghatározott részének vagy egyes vagyontárgyainak zár alá vétele rendelhető el. A zár alá vétel elrendelhető arra a vagyonra, vagyonrészre, illetve egyes vagyontárgyra is, amelyre nézve vagyoneklobzás rendelhető el, de amelyet nem a terhelt birtokol.

A fentiekből következik, hogy a zár alá vétel és a lefoglalástól a következőkben különbözik:

- 1) A zár alá vételre a polgári jogi igény érvényesítése céljából is sor kerülhet, míg a lefoglalásra a bizonyítás érdekében.
- 2) Mindkét kényszerintézkedés alkalmazható azonban vagyoneklobzás céljából.
- 3) A zár alá vétel kizárólag a rendelkezési jogot függeszti fel, míg a lefoglalás főszabály szerint a tulajdonosi jogok valamennyi elemét érinti, hiszen az „őrzésbe vétel” a birtoklást, a használatot, a hasznok szedését, és a rendelkezést is korlátozza.
- 4) A zár alá vételt kizárólag bíróság, míg a lefoglalást az ügyész és a nyomozó hatóság is elrendelheti, függetlenül a dolog értékétől.

A zár alá vehető és a lefoglalható dolgok és vagyon között immanens különbség nincs, ugyanis a vagyon, a vagyon rész, és a vagyontárgy, még abban az esetben is dologként felfogható, amennyiben az az értékét önmagában hordozza.

A pénzügyi számlán megjelenő követelés az egyetlen olyan vagyoni elem, ami nem tekinthető szűkebb értelemben dolognak, azonban ez a felfogás a gyakorlatban kétséges, hiszen a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (1978. évi IV. törvény) a vagyon elleni bűncselekmények tekintetében a dolog fogalma alá vonta a villamos- és a gazdaságilag hasznosítható más energiát, úgyszintén a vagyoni jogosultságot megtestesítő olyan okiratot, dematerializált értékpapírt is, amely a benne tanúsított vagyoni érték vagy jogosultság feletti rendelkezést önmagában - illetve a dematerializált formában kibocsátott értékpapír esetében az értékpapírszámla jogosultjának – biztosítja. E felfogáson nem változtatott a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. (Btk.) törvény hatálybalépése sem.

A jogalkalmazói gyakorlatban – a kiterjesztő értelmezésnek köszönhetően – a lefoglalást, mint kényszerintézkedést alkalmazzák pénzügyi követelés, távközlési adat és dematerializált értékpapír esetén is. A kiterjesztő értelmezést egyébként az életviszonyok változása is indokolja, tekintettel arra, hogy a vagyoni jogosultságot megtestesítő elektronikus okiratok, kizárólag elektronikusan létező számlák és dematerializált értékpapírok az utóbbi évekig dologként „megfogható”, értékpapír, betétszámla-könyv stb., formában rendelkezésre álltak lefoglalhatóak voltak. Pusztán az életviszonyok ilyen irányú változása nem indokolhatja a lefoglalás alkalmazhatatlanságát.

Tényleges különbség a két jogintézmény között az elrendelő személyében és abban a tekintetben van, hogy polgári jogi igény biztosítása céljából csak a zár alá vétel alkalmazható.

E szabályozás a kármegtérülést súlyosan veszélyezteti, hiszen amennyiben nagy értékű használati tárgy vagy gépjármű, esetleg munkagép az a vagyoni elem, amely a polgári jogi igényt biztosíthatja nincs mód arra, hogy annak birtoklását, illetve használatát korlátozzák, ezáltal annak értéke jelentősen csökkenhet. A fenti rendelkezés alapján jelenleg nincs mód az előzetes értékesítés alkalmazására – így az érték megőrzésére – amennyiben a zár alá vétel polgári jogi igény biztosítása céljából került elrendelésre. Az értékét önmagában megtestesítő dolog, pl. aranytárgy zár alá vétele esetén a polgári jogi igény kielégítése azaz a dolog megőrzése szintén kétséges, hiszen az aranytárgy egyedi jelegétől könnyen megfosztható, értékesíthető, és miután annak eltulajdonítását bejelentették ennek ellenkezője nem, vagy csak jelentős nehézséggel bizonyítható.

Alkalmazhatatlan az a rendelkezés, amely alapján, ha ingatlan elkobzásának van helye, a zár alá vételt el kell rendelni. A törvény értelmében el kell kobozni azt a dolgot, amelyet a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak, vagy arra szántak, amelynek birtoklása a közbiztonságot veszélyezteti, vagy jogszabályba ütközik, mely bűncselekmény elkövetése útján jött létre, amelyre a bűncselekményt elkövették, vagy a bűncselekmény befejezését követően e dolog elszállítása céljából használtak.

Az ingatlan esetében elkobzásra a gyakorlatban nem kerülhet sor, mivel azt egyetlen esetben lehetne elrendelni, mégpedig amikor az ingatlan az elkövetés – pl. csalás, zsarolás stb. – elkövetési tárgya. Ez esetben azonban az ingatlan tulajdonosa – a bűncselekmény sértettje – polgári jogi igényt támaszthat az ingatlan tulajdonjogára.

E rendelkezés egyébként éppen a sértettet hozza nehéz helyzetbe, ugyanis a vele szemben bűncselekményt elkövetőtől zár alá vett ingatlan – tekintettel a rendelkezési jog korlátozására – esetében nincs mód a bíróság jogerős döntését megelőzően az eredeti birtokállapot helyreállítására, amely akár évekig is eltarthat így a bűncselekmény áldozatát rendkívül méltatlan helyzetbe kényszeríti.

Ingatlan esetében a vagyonekbezáras is alkalmazásra kerülhet, amely esetén elvileg lehetőségként merül fel a zár alá vétel és a lefoglalás alkalmazása is.

Súlyos probléma mind elméleti, mind gyakorlati szinten azonban, hogy amennyiben lefoglalás kerül elrendelésre, a lefoglalt dologból – a fenti szabályozás szerint – nem kerülhet sor a polgári jogi igény kielégítésére, még akkor sem, ha utóbb derül ki ilyen igény, avagy a lefoglalás a bizonyítás érdekében történt, de a bűncselekmény kárt is okozott

Mind a bűncselekmények áldozatai érdekeinek védelme, mind az állam büntetőjogi igényének fokozott érvényesítése, különösen a vagyonekbezáras alkalmazásának egyszerűsítése tehát azt indokolja, hogy a lefoglalás mintájára az ingatlan esetében is lehetőség legyen a tulajdonosi jogok valamennyi elemének a korlátozására, illetve a polgári jogi igény céljából történő tulajdonjog korlátozás is kiterjedjen a birtoklásra és használatra, egyben lehetővé váljon az értékesítés.

Elkerülhetetlen, hogy az ingatlanok lefoglalásáról és azoknak a sértett részére történő kiadásáról történő döntés során a nyomozási bíró polgári jogi kérdésben foglaljon állást, jobban mondvá hozzon döntést. E döntés azonban nem vet fel alapjogi vagy Alaptörvényi aggályokat.

Az Országos Ítéltábla székhelyének és illetékességi területének megállapításáról, valamint az igazságszolgáltatás működését érintő egyes törvények módosításáról szóló 1999. évi CX. törvény módosította a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény lefoglalás megszüntetésével kapcsolatos, eddig a pillanatig főszabálynak tekintett in integrum restitutio elvét. Ezen elv értelmében a lefoglalt dolgot a lefoglalás megszüntetése esetén annak kellett kiadni, akitől lefoglalták. Az új szabályozáshoz fűzött indoklás szerint ez a szabályozás a gyakorlatban számos ellentmondást mutatott és az alkalmazása nehézséget okozott. E szabályozás rendkívül hátrányos helyzetbe hozta a sértetteket az új (a hatályosnak megfelelő) szabályozás indoka éppen az volt, hogy a jövőben ne kerülhessen sor arra, hogy a lefoglalt dolgot bűnelkövetőnek kelljen kiadni.

A hatályos szabályozás szerint a lefoglalást meg kell szüntetni, ha arra az eljárás érdekében már nincs szükség és főszabályként a lefoglalt dolgot annak kell kiadni, aki a bűncselekmény elkövetése előtt a dolog tulajdonosa volt, és ezt kétséget kizáró módon igazolni tudja. Mint azt a hatályos Behez fűzött indoklás tartalmazza, a tulajdonjog kétséget kizáró igazolására – értelemszerűen – a polgári jog szabályai irányadók.

Ebből pedig egyértelműen következik, hogy jelenleg nem a nyomozási bíró, hanem a nyomozó hatóság hoz döntést a polgári jog alapján, polgári jogi kérdésben. Az új Ptk. 1:6. §-ában megfogalmazza a főszabály alóli kivételt, amely szerint az e törvényben biztosított jogok érvényesítése – ha törvény eltérően nem rendelkezik – bírói útra tartozik.

Mind a nyomozási bíró, mind a büntető bíróság a hatályos szabályozás alapján is hoz döntést polgári jogi kérdésben. A Be. 335. § (1) bekezdése szerint, a polgári jogi igényt a bíróság az ítéletében lehetőleg érdemben bírálja el. Ha ez jelentékenyen késleltetné az eljárás befejezését, valamint a vádlott felmentése esetén, vagy ha az indítványnak a büntetőeljárásban való érdemi

elbírálását más körülmény kizárja, a bíróság a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja. A Be. 335. § (2) bekezdése értelmében, ha a bíróság az ítéletében megállapítja a bűncselekménnyel okozott kárt, vagyoni hátrányt, adóbevétel-csökkenést, vámbevétel-csökkenés összegét, illetve a bűncselekmény elkövetési értékét, ezen összeg mértékéig az előterjesztett polgári jogi igényt érdemben el kell bírálni.

a 29. §-hoz

A törvény hatályba lépésére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.